

Kvalitetsbilaga för rapporten Turismens samhällsekonomiska effekter på Åland 2023

I den här bilagan redovisar vi metodologiska val i undersökningen och andra synpunkter som är centrala för undersökningens kvalitet. Rapporteringen ska hjälpa läsaren att tolka och använda resultaten på ett korrekt sätt. Undersökningen är en uppföljning av motsvarande studier från åren 2003, 2008, 2013 och 2018 som har uppskattat Ålands turistinkomster med hjälp av två huvudmetoder, utgifts- respektive inkomstmetoden.

Frågornas utformning

Utgiftsmetoden går ut på att intervjua turisterna om deras konsumtion på Åland och under resorna till och från Åland. Frågornas formulering följer huvudsakligen modellen som använts i ÅSUBs tidigare undersökningar men i årets undersökning ingår även vissa tilläggsfrågor. Tilläggsfrågorna kartlägger användningen av bokningsplattform för bokning av resan (enkätfråga 6), inköp i samband med bil och båt (enkätfråga 15) och besökarnas inköp på färjan som har fördelats till shopping och övrigt (enkätfråga 15). En helt ny fråga lades till för att kartlägga om de svarande skulle rekommendera Åland som resmål (enkätfråga 16).

Tilläggsfrågan om användandet av bokningsplattform formulerades som "bokades ditt huvudsakliga boende via bokningsplattform?". Svartalternativen var "ja", "nej" och "vet ej". Andelen som inte besvarat frågan med ja eller nej var mellan fyra och 14 procent för samtliga inkvarteringsformer, förutom campingturister där andelen var 31. Det relativt stora partiella bortfallet för campingturister kan ha påverkats av sättet som intervjufrågorna ställdes på; turisterna fick hjälp av intervjuaren att förstå vad termen "bokningsplattform" innebar. På så sätt har förhoppningsvis förväxling med rederiernas och hotellens egna onlinebokningstjänster minimerats, men det är möjligt att svårigheter att svara på bokningssätt trots detta fanns bland framför allt campingturister.

I inkomstmetoden ombes företagen uppskatta sina inkomster från turisterna. Likt under de tidigare undersökningarna fick de svarande uppskatta hur omsättningen fördelar sig på försäljning av varor och tjänster till kunder som är fast bosatta på Åland (eller företag på Åland), turister på Åland och övrig försäljning utanför Åland. De företag som har försäljning av varor och tjänster ombord på passagerarfärjor fick, utöver de ovan nämnda, även uppskatta denna försäljning som del av omsättningen. Uppgifter om sysselsättning utgår ifrån registeruppgifter tillsammans med antagandet att företagets sysselsättning påverkas av turismen i samma grad som dess omsättning påverkas. Detta antagande har även använts i de senaste omgångarna av undersökningen.

Slutligen samlades in svarsmaterial även bland hushållen på Åland. I hushållsenkäten ingick frågor om den svarandes resor utanför Åland. Förutom resorna från Finland och Sverige beaktades första gången även den svarandes resor från Estland. Samtliga enkätfrågor granskades för deras tydlighet med målsättningen om att presentera frågorna i ett format som hjälper de svarande att uppskatta och beräkna bland annat besökarnas avgiftsfria övernattningar på Åland samt antalet övernattningar i uthyrda rum, bostad eller fritidshus.

I samtliga enkäter som nämns ovan har frågorna finlipats främst i form av tydliggöranden och mindre kompletteringar vilket bidrar till att resultaten som rapporteras är relativt jämförbara över tid. Tilläggsfrågorna utformades i samarbete med uppdragsgivaren.

Datainsamling och bearbetning av svarsmaterialet

Datainsamling i utgiftsmetoden skedde genom intervjuer under tidsperioden 2.5-3.10.2023. Intervjuerna genomfördes av tre högskolepraktikanter som inskolades till uppgiften av ÅSUB och som fick tillstånd av berörda myndigheter och företag att intervjua turister bland annat i hamnen och

flygfältet. Intervjuer genomfördes även i aktuella evenemang på olika ställen på Åland. I samband med intervjuerna eftersträvades ett tillräckligt omfattande underlag i förhållande till de svarandes avreseplats, nationalitet, inkvarteringsform och huvudsyfte med resan. Totalt 1 577 avresande ingick i intervjuerna. Svarematerialet bearbetades enligt samma format som i ÅSUB:s tidigare undersökningar om turismens samhällsekonomiska betydelse.

Datansamling i inkomstmetoden genomfördes med hjälp av en enkät som skickades till ett urval företag på Åland. Frågorna riktades enbart till branscher som klassificerats som turismbranscher enligt FN:s klassificering medan i de branscher där turistinkomsterna är under fem procent valdes att anta noll inkomster. Motiveringen till detta är att den absoluta merparten av turistintäkterna fångas genom att gå ut till fler företag inom turistbranscher snarare än att fråga brett över alla branscher och fånga låga eller inga intäkter i många av de sistnämnda branscherna. Totalt 250 företag ingick i urvalet varav 63 procent svarade på den.

FN:s klassificering:

List of tourism industries

UNWTO tourism industries	ISIC Rev.4(*)	NACE Rev.2(*)	Description (NACE Rev.2)
1. Accommodation for visitors	5510	5510	Hotels and similar accommodation
		5520	Holiday and other short-stay accommodation
	5520	5530	Camping grounds, recreational vehicle parks and trailer parks
	5590	5590	Other accommodation (*)
	6810	6810	Buying and selling of own real estate (*)
	6820	6820	Renting and operating of own or leased real estate (*)
2. Food and beverage serving activities	6820	6831	Real estate agencies (*)
		6832	Management of real estate on a fee or contract basis (*)
	5610	5610	Restaurants and mobile food service activities
	5629	5629	Other food service activities (*)
3. Railway passenger transport	5630	5630	Beverage serving activities
	4911	4910	Passenger rail transport, interurban
4. Road passenger transport	4922	4932	Taxi operation
		4939	Other passenger land transport n.e.c.
5. Water passenger transport	5011	5010	Sea and coastal passenger water transport
	5021	5030	Inland passenger water transport
6. Air passenger transport	5110	5110	Passenger air transport
7. Transport equipment rental	7710	7711	Renting and leasing of cars and light motor vehicles
		7712	Renting and leasing of trucks
8. Travel agencies and other reservation services activities	7911	7911	Travel agency activities
	7912	7912	Tour operator activities
	7990	7990	Other reservation service and related activities
9. Cultural activities	9000	9001	Performing arts (*)
		9002	Support activities to performing arts (*)
		9003	Artistic creation (*)
		9004	Operation of arts facilities (*)
	9102	9102	Museums activities (*)
	9103	9103	Operation of historical sites and buildings and similar visitor
10. Sports and recreational activities	9103	9104	Botanical and zoological gardens and nature reserves activities
	7721	7721	Renting and leasing of recreational and sports goods
	9200	9200	Gambling and betting activities (*)
	9311	9311	Operation of sports facilities (*)
		9313	Fitness facilities (*)
	9321	9321	Activities of amusement parks and theme parks (*)
9329	9329	Other amusement and recreation activities (*)	
11. Retail trade of country-specific tourism characteristic goods	-	-	-
12. Other country-specific tourism characteristic activities	-	-	-

(*) Source: IRTS 2008 - Annex 3, p. 111 (https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_83rev1e.pdf)

(*) Source: conversion table ISIC Rev.4 - NACE Rev.2

(https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/relations/index.cfm?TargetUrl=LST_LINK&StrNomRelCode=ISIC%20REV.%204%20-%20NACE%20REV.%202&StrLanguageCode=EN)

(*) Activities omitted in the current article.

Utöver dessa branscher inkluderades följande tre branscher som i resultaten från tidigare undersökningar har identifierats som specifikt viktiga för Ålands turistnäring (NACE rev. 2 inom parentes):

- Detaljhandel (471X-472X, 474X-477X, 479X)
- Parti- och provisionshandel (46XX)
- Andra konsumenttjänster (9602, 9604, 9609)

För hushållsenkäten skapades ett slumpmässigt urval ur det senaste befolkningsregistret. Inbjudan till undersökningen skickades till drygt 800 personer bosatta på Åland och en påminnelse skickades till dem som inte hade svarat på frågorna vid den sista inlämningsdagen. Enkäten var möjlig att besvaras både i pappersformat och elektroniskt. Svarsprocent blev 60.

Det totala svarsmaterialet putsades, bearbetades och analyserades med hjälp av statistiska och andra program, bland annat Excel, SPSS och Teleform.

Metodologiska särdrag att beakta

Arbetet med undersökningen har varit omfattande och inneburit en kombination av olika statistiska och ekonomiska analysmetoder. Dessutom har flera olika källor i form av registerdata, enkäter och statistik använts.

I vissa fall har signifikanta skillnader mellan olika bakgrundsvariabler redovisats. Med signifikanta skillnader avses nivå 0,05 eller lägre, det vill säga att sannolikheten är minst 95 procent att en skillnad faktiskt beror på just den variabeln (t.ex. turisternas hemland). Då jämförelser gjorts med tidigare års uppgifter, har priserna räknats upp till 2018 års priser med hjälp av åländskt konsumentprisindex.

Metodologiska förändring jämfört med föregående rapport

I årets rapport har definitionen av turism tydliggjorts genom att endast arbeta med två definitioner, landturism och total turism, istället för tre stycken som i tidigare studier.

Metoden för att uppskatta antalet turistövernattningar i eget fritidshus har ändrats. Antalet övernattningar i eget fritidshus uppskattas genom att kombinera uppgifter som (1) turisterna boende i eget fritidshus uppger om genomsnittligt antal övernattningar under låg- och högsäsong tillsammans med (2) statistik om antal fritidshus på Åland och (3) fördelning av ägandet av fritidshus mellan personer boende på Åland och personer boende utanför Åland. Svagheter är att fördelningen mellan ålänningar/icke-ålänningar är daterad samt att antaganden behöver göras kring hur stor andel av fritidsboenden som används aktivt. Till årets undersökning har antalet stugor minskat, på grund av att man använt ÅSUBs statistik för fritidshusbeståndet som finns tillgängligt från och med 2013. Tidigare användes en äldre inventering av beståndet, som skrevs fram med hjälp av nyare statistik. Förändringen beräknas minska uppskattningen av de totala utgifterna för fritidshusägare med fem miljoner euro.

Metoden för att uppskatta antalet turistövernattningar i stuganläggningar med färre än fem stugor har ändrats. Mindre stuganläggningar med färre än fem stugor finns inte med i den officiella inkvarteringsstatistiken och behöver därför uppskattas. Dessa har uppskattats genom att kombinera fördelningen bland turistintervjuerna med statistik för antal övernattningar per inkvarteringstyp. Antagandet är att personer boende på stugor fångas upp i lika god omfattning som hotellboende i våra turistintervjuer. Detta gör att antalet hotellgäster som intervjuats under högsäsong jämförs med antalet hotellanter i statistiken, vilket sedan kombineras med fördelningen hotell- och stuggäster i våra intervjuer och antalet stugnätter i den officiella statistiken. Detta innebär en minskning från tidigare studier då antalet uppskattades genom en framskrivning av en äldre inventering med hjälp av utvecklingen i officiell inkvarteringsstatistik för stuganläggningar. Förändringen beräknas minska uppskattningen av de totala utgifterna för stugturister med sju miljoner euro.

Signifikanta skillnader mellan bakgrundsvariabler redovisas i utgiftsmetoden. Med signifikanta skillnader avses nivå 0,05 eller lägre, det vill säga att sannolikheten är minst 95 procent att det faktiskt finns en verklig skillnad mellan grupperna. Vid frågor som handlar om analyser och metoder i den här undersökningen, vänligen kontakta utredare Johan Flink (johan.flink@asub.ax).